

πόλλας δημοσίων χορῶν. Οἱ σκοποὶ αὐτοὶ τῶν χορῶν, οἵτινες ἀφίνοντο εἰς τὸν δρόμον, καὶ τοὺς ὁποίους ἀκούων τις ἐπνίγετο, συναμιγνύμενοι μὲ τὴν ἄφθονον σκόνην τοῦ Ἰουλίου, ὁ θόρυβος τῶν χονδρῶν ἀνθέων, τῶν χονδρῶν κυριῶν, ἡ ὑπερεκχειλίζουσα ἀγοραία αὕτη εὐθυμία, μοῦ ἔσφιγγον τὴν καρδιά. Ἐσκεπτόμην τὸν ἀτυχή γέροντα, ὅστις περιπατοῦσε ἐκεῖ τόσον εὐτυχίας, τόσον ἡσυχίας· καὶ τὸν ἐφαναζόμενον τότε εἰς τὸ Παρίσι μὲ τὸ ψάθινο καπέλλο του, μὲ τὴν ράχην του γέροντος κηπουροῦ, περιφερόμενον εἰς τὸ βάθος δωματίου τινος ὀπισθεν ἐργαστηρίου, πλήττοντα, συνεσταλμένον, γεμάτον δάκρυα, ἐνῶ ἡ νύμφη του ἐθριάμβευε πρὸ τινος καινουργοῦ τεζακιοῦ, εἰς τὸ ὅποιον ἤχουν τὰ τάληρα τοῦ μικροῦ ἐμπορικοῦ οἴκου.

Μετάφρασις — u

ALPHONSE DAUDET

ΤΑ ΠΛΩΤΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

(ΣΕΛΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ)

ΜΙΑ ἐκ τῶν μεγαλητέρων ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία καὶ ἰδίως ἡ τοῦ γυναικειοῦ φύλου, παρέσχεεν εἰς τὴν Πατριᾶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀτυχοῦς μας πολέμου, εἶνε καὶ ἡ σύστασις τῶν πλωτῶν νοσοκομείων, δι' ὧν μετηνέχθησαν ἐνταῦθα οἱ τραυματία.

Καὶ εἶνε τοσοῦτον μάλλον ἀξία γενικῆς ἐπικροτήσεως ἡ ἰδέα αὕτη, καθόσον ἂν μὴ ὑπῆρχον τὰ πλωτὰ νοσοκομεία, οἱ τραυματία στρατιῶται ἤθελον μεταφέρεσθαι ἐνταῦθα, δίκην προβάτων ἐπὶ σφαγὴν, ἢ ἐμπορευμάτων, συσσωρευμένοι ἐπὶ τῶν καταστροφμάτων ἢ ἐντὸς τῶν ἀμπαριῶν, ἀνευ κλίνης καὶ περιθάψεως ἰατρικῆς.

Συνεστήθησαν δύο τοιαῦτα νοσοκομεία, ἐν διὰ τὸν στρατὸν τῆς Θεσσαλίας καὶ ἕτερον διὰ τὸν τῆς Ἠπείρου· ἡ σύστασις τοῦ πλωτοῦ νοσοκομείου Θεσσαλίας ὀφείλεται εἰς τὴν εὐγενῆ πρωτοβουλίαν τῶν κυριῶν *Μαρίας Καραπάνου*, *Ἐλένης Νεγρεπόντη* καὶ *Σοφίας Σχλημαν*, αἵτινες κατέβηλον ἅπαντα τὰ ἔξοδα, τροφῆς, περιθάψεως καὶ πάσης ἄλλης εὐκολίας, τῆς κυβερνήσεως παρασχούσης μόνον τὸ ἀτόμολιον «Θεσσαλία».

Τὸ προσωπικὸν τοῦ νοσοκομείου ἀπηρτίζετο, ἐκ τῶν ἰατρῶν κ.κ. Χαράμη, Ψαλτῶφ καὶ Ἀργυροπούλου ἐκ Σμύρνης, Μπαλάνου καὶ Μπέλλου, ἰκανῶν φοιτητῶν, ἰδίως δὲ τῶν κ.κ. Σπυρ. Λειβαδᾶ καὶ Ματθ. Ν. Μακκᾶ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους πολυειδῶς ἐργασθέντων, καὶ τῶν εὐγενῶς προσφερθεισῶν ὡς ἀδελφῶν τοῦ ἐλέους, κυριῶν Φερεντίνου, Γεωργαντᾶ, Ἰσοαδρόφσκη, νοσοκόμων καὶ φορέων. Τὴν γενικὴν διεύθυνσιν καὶ ἐφορείαν εἶχεν ἡ εὐγενῆς δέσποινα κυρία Ἐλένη Νεγρεπόντη βοηθημένη εἰς τὰ ἔργα αὐτῆς ὑπὸ τῆς κυρίας Εὐγενίης Νεγρεπόντη, καὶ τῶν κυριῶν Μ. Νεγρεπόντη, Πύρρου Καραπάνου, Ἀλεξάνδρου Καραπάνου, Περικλέους Καραπάνου, Ἀγαμέμνονος Σχλημαν καὶ Ἀλεξάνδρου Μερκάτη.

Ἡ κ. Ἐλένη Νεγρεπόντη ἀκούρατος ἀπὸ πρώις μέχρι βαθείας νυ-

κτός, παρείχε τὰς περιποιήσεις αὐτῆς εἰς τ' ἀτυχῆ θύματα τοῦ πολέμου, τὰ ὅποια ἀληθῶς ἐκπληκτα καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς δακρυβρέκτους, ἐξέφραζον τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν, προφέροντα εὐχὰς εὐχαριστηρίους ἐν μέσῳ τῶν φρικτῶν αὐτῶν πόνων. Ἀληθῶς ἐθαύμασα μὲ τὴν ἀνοσχίαν καὶ καρτερίαν τῆς γυναικὸς ταύτης, ἀληθοῦς ἡρωίδος ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν ἱερῶν αὐτῆς καθήκοντων, βεβχίως δὲ ἐὰν ἤμην κυβερνήτης, θὰ ἔσπευδον νὰ κοσμήσω τὰ στήθη αὐτῆς μὲ ἀριστεῖον τοῦ πολέμου.

Ἀπείρως συγκινητικὴ ἦτο ἡ στιγμή καθ' ἣν κατὰ τὴν πρώτην ἐκ Πειραιῶς ἀναχώρησιν ἐτελέσθη ὁ ἀγιασμὸς, δεηθέντος τοῦ ἱερέως, ὑπὲρ εὐδωσέως τῶν ἐθνικῶν πόθων καὶ ἐλπίδων· ἀπάντων τῶν παρισταμένων εἰ ὀφθαλμοὶ ἐστράφησαν πρὸς τὸ μέρος ἐνῷ συνεκρούετο ὁ σταυρὸς μετὰ τῆς ἡμισελήνου, καὶ καρδίαι πάλλουσαι ἐξ ἀγωνίας, ἀνέπεμψαν ἱκετευτηρίου πρὸς τὸν Ὑψιστον εὐχὰς, ὑπὲρ ἐπιτυχίας τῶν Ἑλληνικῶν ὀπλων. Πλὴν φεῦ! ἐπέπρωτο ἡμῖν καταστροφή! Τὸ πλωτὸν νοσοκομεῖον ἐπεχείρισεν ὑπὲρ τὰ δέκα ταξείδια εἰς Βῶλον, Ἀγίαν Μαρίναν καὶ Μῶλον, μετηνέχθησαν δὲ ἐνταῦθα ὑπερχίλιοι τραυματίαι, ἐνὸς μόνου θανάτου ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου.

Ἀπερίγραπτος ἦτο ὁ συνωστισμὸς τοῦ πλήθους κατὰ τὴν πρώτην ἐκ Βῶλου ἐπάνοδον· χιλιάδες λαοῦ εἶχον συσσωρευθῆ εἰς τὴν προκυμμαίαν, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιὰ, ἐναγωνίως ἀναμένοντες νὰ μάθωσιν, ἐὰν μὴ μεταξὺ τῶν πληγωμένων εὐρίσκειται, προσφιλὲς τέκνον, τρουφερὸς σύζυγος ἢ ἀγαπητὸς ἀδελφός. Συγκινητικὸν θέαμα παρείχεν ἡ διάβασις τῆς συνοδείας τῶν τραυματιῶν, ἀπάντων ἀποκαλυπτομένων εὐλαβῶς πρὸ τῶν προμάχων τῆς Πατρίδος.

Τόμος δλόκληρος ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ ἐντυπώσεις ἐκ τῶν ὑπὲρ καὶ δεκα τούτων ταξείδιων, χαρακτηριστικὰς τῆς ψυχολογικῆς καταστάσεως εἰς ἣν εὐρίσκοντο εἰ πληγωμένοι, καὶ τῆς ἰδέας ἣν ὡς αὐτόπται μάρτυρες εἶχον σχηματίσῃ περὶ τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτοῦ. Τὸ μόνον τὸ ὅποσον ἀνεπιφυλάκτως δύναμαι νὰ διακηρύξω δημοσίᾳ, εἶνε ὅτι, οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι καὶ στρατιῶται, οἵτινες ἐπληρώθησαν μαχόμενοι κατ' ἐχθροῦ πολυαριθμότερον καὶ τελείως ὀργανωμένον, ἦσαν βέβαιοι ὅτι ἐνίκων καὶ οὐχὶ ὅτι ἠττώοντο, δὲν εἶχον ὄψιν φυγάδων καὶ δειλῶν, ἀλλ' ὡμοιάζον πρὸς ἄνδρας ἔχοντας πεποιθήσιν εἰς τὸν ἑαυτὸν τους, δυστυχῶς ὅμως οὐχὶ καὶ εἰς τοὺς ἀρχηγούς των, οὐχὶ δι' ἄλλον τινὰ λόγον, ἀλλὰ διότι δὲν ἠδύναντο νὰ ἔχωσι ταιαύτην.

Ἀναφέρω τὸ ἐξῆς χαρακτηριστικόν. Μεταξὺ τῶν τραυματιῶν εὐρίσκειτο καὶ εἰς ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ πυρεβολικοῦ πληγωμένος εἰς τὸν βραχίονα· ὁ ἀνθυπολοχαγὸς οὗτος υἱὸς γνωστοῦ ὑποστρατήγου μὲ διηγῆθη τὸ ἐξῆς, κλαίων ἐξ ἀγανακτήσεως ὁ γενναῖος ἀνὴρ.

— Εἶμεθα εἰς ὠρισμένον μέρος καὶ ὁ ἀρχηγὸς ἡμῶν ἔλαβε διαταγὴν νὰ ἐκτελέσῃ ἐπιδεικτικὴν ἐπιθεσιν· τί νομίζετε ὅτι ἐπραξε; διέταξε τοὺς στρατιώτας νὰ φωνάζωσι ζήτω, ὡσεὶ νὰ εἶχον κυριεύσῃ κανὲν φρούριον τουρκικόν — καὶ λέγων ταῦτα ὁ ἀνδρῆτος ἀξιωματικὸς ἐπληττε τὴν κεφαλὴν του ἀπηλπισμένος, καὶ κλαίων ὡς μικρὸν παιδίον. Μὰς ἠτίμασκαν προσέθετο.

Μόνον μετὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους φυγομαχίας τῶν ἀρχηγῶν, μετὰ τοὺς συνεχεῖς πανικούς, ἐβλεπέ τις ἐπὶ τῶν πασχουσῶν καὶ ἀλγουσῶν ἐκείνων φυσιογνωμιῶν, ἐξωγραφισμένην τὴν ἀποθάρρυνσιν καὶ τὴν ἀπειπίσιν, εἰς τὴν ὁποῖαν οὐχὶ μόνον ἀπλοῖκοι ἄνθρωποι καὶ μεγάλοι τοιοῦτοι ὑποπίπτουσιν, ὅταν αἱ καταδρομαὶ τῆς τύχης καταδιώκουσιν αὐτοὺς ἀπηνῶς.

Μεγάλως ἐπίσης ὑπηρεσίας παρέσχεν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὸ πλωτὸν Νοσοκομεῖον « Ἡπειρος » καταρτισθὲν δι' ἐξόδων τῶν κ. Βικέλα, Βαλλιάκου, Ψύχα, Μελά, Στρέϊτ καὶ Ῥωμάνου.

Τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν ἰατρῶν κ. κ. Μ. Θάλη ὡς διευθυντοῦ, Ζ. Βιτσιάνου ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, Ζανῆ Μεταξά ἐκ Μυσαλίας, Μ. Σακκῶραφου καὶ Ἀφεντούλη τελειοφοίτου τῆς ἐν Βιέννῃ ἰατρικῆς σχολῆς, ἐκ τῶν δεσποινίδων Μ. Δρακοντοειδῆ, Μ. Κάρου καὶ Μ. Α. Βαλασμάκη ὡς ἀδελφῶν τοῦ ἐλέους.

Ταξείδια ἐγένοντο εἰς Ζεβέραν καὶ τινα εἰς Στυλίδα, μετηνέχθησαν δὲ εἰς Πάτρας, Κεραλληνίαν καὶ Πειραιᾶ 680 πληγωμένοι, οὐδενὸς θανόντος ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου.

Καὶ εἰς τὸ νοσοκομεῖον τοῦτο κυρίως ἐπρωτοστάτισε καὶ ἐμερίμνησε μία γυνή, ἣτις, προσφέρουσα ἀγογγύστως νυχθημερὸν τὰς μητρικὰς αὐτῆς περι-

MARIA M. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

θάλψεις εἰς τοὺς ἀτυχεῖς τραυματίας, καὶ ἀγρυπνοῦσα ἐπὶ τοῦ προκεφαλαίου των, ἔχυνε βάλσαμον ἀνακουφίσεως εἰς τοὺς φρικτοὺς αὐτῶν πόνους, διὰ τῆς εὐπροσηγορίας καὶ τῶν παραμυθητικῶν αὐτῆς λόγων· καὶ ἡ γυνὴ αὕτη εἶνε ἡ κυρία *Μαρία Μ. Παπαδόγηγοπούλου*, ὁ τελειότερος τύπος ἀληθοῦς ἀριστοκράτιδος ἐν τῇ ἐπιβαλλούσῃ ἀλλὰ καὶ γοητευτικῇ αὐτῆς ἀφελείᾳ, θυγάτηρ καὶ ἐγγονὴ ἀριστοκρατῶν, οὐχὶ ὅπως τοὺς ἐνοσούμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ πραγματικῶν τοιούτων. Ἡ κυρία Παπαδόγηγοπούλου καταλιποῦσα τὰς εἰσικκᾶς αὐτῆς ἀναπαύσεις, ἔσπευσε νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας της εἰς τὰ ἀτυχῆ θύματα τῆς ἀβουλίας καὶ ἀναισθησίας τῶν ἰσχυρῶν.

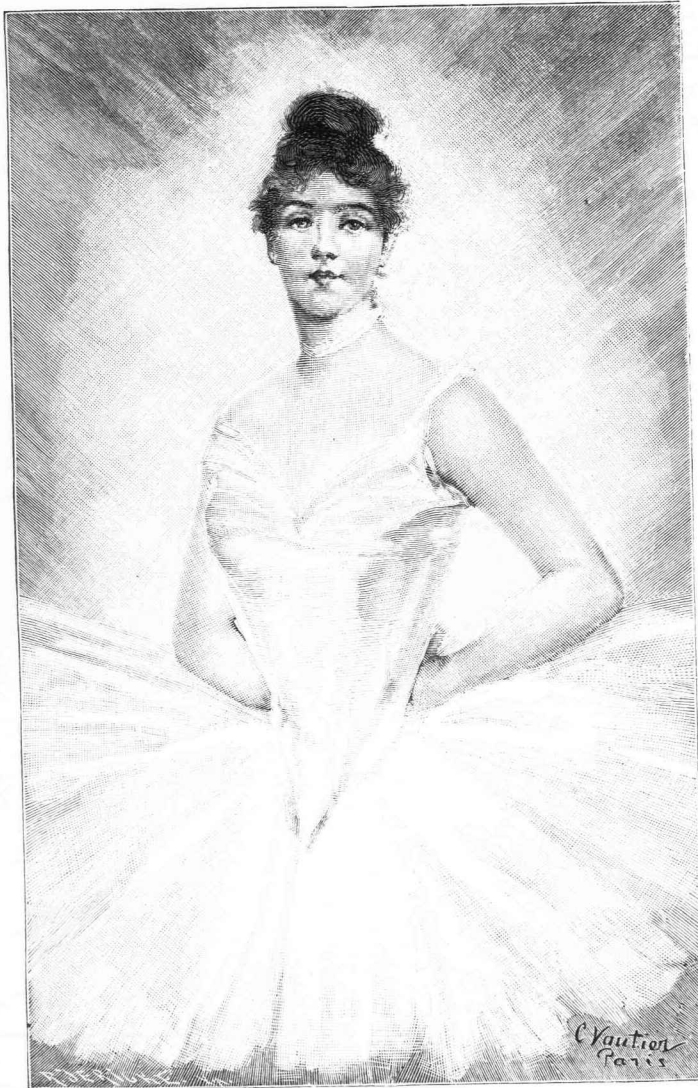
Ἐν μετριόφρονι σιγῇ, μὲ τὴν ἄφωνον ἐκείνην ὀρμὴν τοῦ εὖ ποιεῖν, μὲ τὴν χαρακτηριστικὴν ἐκείνην ἀδιαφορίαν τῶν ἀληθῶς εὐγενῶν ψυχῶν, αἵτινες ἀρκούνται εἰς τὴν ἐκ τῆς

ἐκτελέσεως τοῦ καθήκοντος ἠθικὴν ἀγαλλίασιν, παντοῦ παρέστη ἡ κυρία *Μαρία Μ. Παπαδόγηγοπούλου*, παρήγορος πρὸς τοὺς ἀλγούντας ἄνδρας ἐκ τῶν πληγῶν καὶ θαψιλῇ παρέσχεν αὐτοῖς σωτήριοιον συνδρομὴν.

Ἐἶνε παρήγορον ὅτι ὑπάρχουσι παρ' ἡμῶν ἐτι τοιαῦτα εὐγενῆ πλάσματα, ἀντιτάσσοντα ἐαυτὰ κατὰ τῆς γενικῆς ἀναισθησίας καὶ ἀμεριμνησίας. Αἱ εὐχαὶ τὰς ὁποίας οἱ πληγωμένοι στρατιῶται τῆς Πατρίδος

ἀναπέμπουσιν εἰς τὸν Ὑψιστον, εἶνε ἢ ἐκδήλωσις τῆς ὑψίστης αὐτῶν
 εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἀνακουφισαντας αὐτούς. Καὶ ἀληθῶς, ὁπόταν
 συλλογισθῇ τις πῶς ἀνεχώρησαν οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν οὗτοι, μετὰ πόσης
 χαρᾶς καὶ πόσης ζωῆς μᾶς ἀπεχαιρέτισαν, μὲ ποῖα τραγούδια ἀρῆκαν
 τὸ ἔδαφος τῶν Ἀθηναίων, εἰς ποῖαν δὲ κατάστασιν εὐρισκόμενοι ἐπανεῖδον
 τοῦτο, δακρῦει, πονεῖ, συμπάσχει μὲ τοὺς γενναίους αὐτοὺς προμάχους
 τῆς Πατρίδος, εἰς οὓς ἔτυχεν ὁ μέγας κληρὸς τοῦ μαρτυρίου καὶ τοὺς
 ὁποίους αἱ σφαῖραι ἠρωτηρίασαν καὶ οἱ μύλυθοι ἐπλήγωσαν μὲ πληγὰς
 ἀνιάτους. Εἶναι τὰ θύματα τὰ πληρώνοντα δι' ὅλους . . .

ΑΡΑΧΘΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΟΡΟΝ